

ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าทางอารมณ์กับพฤติกรรมการช่วยเหลือ

นางสาวอุษาดา ชำนาญญาล

005696

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาจิตวิทยา¹
บัณฑิตวิทยาลัย ชุมทางกรรณมหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2523

RELATIONSHIP BETWEEN EMOTIONAL AROUSING
STIMULI AND HELPING BEHAVIOR

Miss Suchada Chamnarngoola

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Psychology

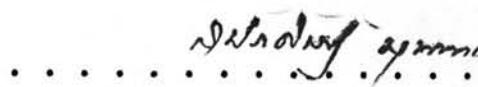
Graduate School

Chulalongkorn University

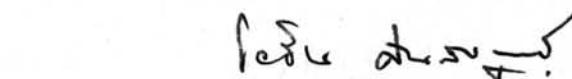
1980

หัวขอวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าทางอารมณ์กับพฤติกรรมการช่วยเหลือ
โดย	นางสาวสุชาดา ชำนาญกุล
ภาควิชา	จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร.ชีระพร อุวรรณโณ

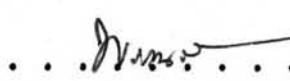
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

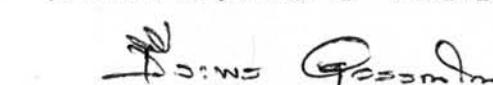
, คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประดิษฐ์ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

, ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไบริน ศันสนยุทธ)

, กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรมาล ชัยกุลสาหกิจ)

, กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พรรมาภรณ์ ทรัพย์ประภา)

, กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชีระพร อุวรรณโณ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าทางอารมณ์กับพฤติกรรมการช่วยเหลือ
ชื่อนิสิต	นางสาวสุชาดา ชานาญญา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิศรีแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณโนย
ภาควิชา	จิตวิทยา
ปีการศึกษา	2523

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าทางอารมณ์ 2 ประเภทกับพฤติกรรมการช่วยเหลือ สิ่งเร้าทางอารมณ์ 2 ประเภทคือ 1) ภาพ แบ่งเป็นภาพเร้าอารมณ์ทางบวกและภาพเร้าอารมณ์ทางลบ 2) เสียง แบ่งเป็นเสียงเร้าอารมณ์ทางบวกและเสียงเร้าอารมณ์ทางลบ

ผู้รับการทดลองเป็นนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2522 จำนวน 60 คน วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม โดยคือ กลุ่มภาพ กลุ่มฟังเสียง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ สไลด์ภาพเร้าอารมณ์ทางบวกจำนวน 9 ภาพ สไลด์ภาพเร้าอารมณ์ทางลบจำนวน 9 ภาพ เพลงเร้าอารมณ์ทางบวกจำนวน 9 เพลง เพลงเร้าอารมณ์ทางลบจำนวน 9 เพลง และแบบฟอร์มขอความช่วยเหลือ 2 ฉบับ ผู้ทำการทดลองทดลองกับผู้รับการทดลองครั้งละคนสำหรับการทดลองแต่ละสภาพการณ์ หลังจากผู้รับการทดลองในกลุ่มภาพได้ฟังภาพเท็จละภาพ หรือผู้รับการทดลองในกลุ่มฟังเสียงได้ฟังเพลงแท้ละเพลง偽 ผู้รับการทดลองประเมินความรู้สึกในมาตรจำแนกค่า

แล้วให้ผู้รับการทดลองแสดงความสมัครใจในการที่จะช่วยเหลือลงในแบบฟอร์มขอความช่วยเหลือว่า สมมติฐานของการวิจัยคือ 1) ภาพเร้าอารมณ์ทางบวกเราให้เกิดอารมณ์โกรธกิจกรรม เช่นเดียวกับเชิงเร้าอารมณ์ทางบวก และภาพเร้าอารมณ์โกรธกิจกิจกรรม เช่นเดียวกับเชิงเร้าอารมณ์ทางบวก 2) ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวกแสดงความสมัครใจที่จะช่วยเหลือมากกว่าผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวกและแสดงความสมัครใจที่จะช่วยเหลือมากกว่าผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวก

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ในการทดสอบที่

ผลการวิจัยปรากម្មว่า

1) ภาพเร้าอารมณ์ทางบวกในเร้าอารมณ์โกรธกิจกรรม เช่นเดียวกับเชิงเร้าอารมณ์ทางบวก และภาพเร้าอารมณ์ทางลบในเร้าอารมณ์โกรธกิจกรรม เช่นเดียวกับเชิงเร้าอารมณ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวก อาสาสมัครช่วยเหลือมากกว่าผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

นอกจากผลการวิจัยข้างต้น ยังได้เพิ่มอีกด้วย

1) ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวก รายงานการประเมินค่าอารมณ์สูงกว่าผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

2) ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวกอาสาสมัครช่วยเหลือมากกว่าผู้รับการทดลองกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

แต่ผู้รับการทดลองที่ถูกเร้าให้เกิดอารมณ์ทางบวกอาสาสมัครช่วยเหลือไม่มากกว่าผู้รับการทดลองกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the relationship between two kinds of emotional arousing stimuli and helping behavior. The two kinds of emotional arousing stimuli were 1) Picture: positive emotional arousing picture and negative emotional arousing picture 2) Sound: positive emotional arousing sound and negative emotional arousing sound.

The subjects of this experiment were 60 freshmen from Faculty of Education, Chulalongkorn University, during the academic year 1979. All subjects were selected by accidental sampling and were devided into three treatment groups: viewing picture group, listening sound group and control group.

The instruments in this experiment were 9 positive emotional arousing slides, 9 negative emotional arousing slides, 9 positive emotional arousing sound, 9 negative emotional arous-

7

in sound, and 2 forms which asked for help. The experimentation was set to the subject individually in each condition. After viewing each picture in viewing picture group or listening to each sound in listening sound group, the subjects had to evaluate their emotion on semantic differential scale. Then the subjects were asked to volunteer their help in the forms, which asked for help. It was hypothesized that 1) Positive emotional arousing picture aroused emotion better than positive emotional arousing sound and negative emotional arousing pictures aroused emotion better than negative emotional arousing sound. 2) The subjects who were aroused positive emotion would volunteer to help more than the subjects who were aroused negative emotion.

The statistical method used for data analysis was t-test.

The results of the study were as follows:

- 1) Positive emotional arousing picture didn't arouse emotion significantly better than positive emotional arousing sound and negative emotional arousing sound didn't arouse emotion significantly better than negative emotional arousing sound,
- 2) The subjects who were aroused positive emotion volunteered to help significantly ($p < .01$) more than the subjects who were aroused negative emotion.

Besides the results which were tested according to the hypotheses, other results were found:

- 1) The subjects who were aroused positive emotion evaluated emotion scale significantly higher ($p < .001$) than the subjects who

were aroused negative emotion.

2) The subjects who were aroused positive emotion volunteered to help significantly ($p < .01$) more than the subjects in the control group.

But the subjects who were aroused negative emotion did not volunteer to help more than subjects in the control group.

กิติกรรมประกาศ

การศึกษาวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษมศักดิ์ ภูมิทรี แก้ว อารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.ชีระพร อุวรรณโนย อารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รวม ซึ่งได้ให้คำแนะนำ ให้แนวความคิด ตลอดจนช่วยตรวจแก้ไขขอบเขตของทาง ฯ มาทั้งหมดจนสำเร็จเป็นฉบับสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความช่วยเหลือดังกล่าว และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อารย์ ดร.โอลิเวอร์ โพธิ์แก้ว อารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษี รองศาสตราจารย์นายแพทย์ วีระพงษ์ ฉัตรานันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ อนันต์ พันธุ์ชัยกุล คุณเกริก แกรนท์ (Mr.Craig Grant) ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาในด้านภาษา และอาจารย์สมโภชน์ รอดบุญ ที่กรุณาช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาในด้านเสียง อีกทั้งอาจารย์ ดร.ไพบูลย์ เทวรักษ์ ที่กรุณาให้ความสำคัญในการทำการทดลอง เพื่อการศึกษาในครั้งนี้

และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โยชิน ศันสนียุทธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรนล ชัยฤทธิ์ และอาจารย์ ดร.พรวนราษฎร์ หรรษะประภา คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณนิสิตชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าร่วมการทดลอง และเพื่อน ฯ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจ

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ห้องกำลังใจและกำลังทรัพย์ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ตลอดมา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ๙

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ๑๖

กิจกรรมประจำภาค ๗

รายการตารางประจำปี ๒๔

บทที่

1 บทนำ ๑

◦ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ๑

◦ สมมติฐานการวิจัย ๑๗

◦ จุดมุ่งหมายในการทำวิจัย ๑๗

◦ ขอบเขตของการวิจัย ๑๗

◦ คำจำกัดความในการวิจัย ๑๗

◦ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย ๑๘

2 วิธีการดำเนินงานและการรวบรวมข้อมูล ๑๙

◦ กถุณตัวอย่าง ๑๙

◦ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ๑๙

◦ กระบวนการในการสร้างเครื่องมือ ๒๐

◦ วิธีการรวบรวมข้อมูล ๒๑

◦ การจัดกระทำกับข้อมูล ๒๓

3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ๒๕

4 การอภิปรายผลการวิจัย	31
5 สูปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	37
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	45
ประวัติผู้เขียน	50

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบการประเมินค่าอารมณ์คนตัว-ไม่ต้นตัวของผู้รับ การทดลองในสภาพการณ์ทาง ฯ	26
2 เปรียบเทียบการประเมินค่าอารมณ์ทางบวกและทางลบของ ผู้รับการทดลองในสภาพการณ์ทาง ฯ	27
3 เปรียบเทียบพฤติกรรมการช่วยเหลือระหว่างผู้รับการทดลอง ในสภาพการณ์ทาง ฯ กับกลุ่มควบคุม	28
4 เปรียบเทียบพฤติกรรมการช่วยเหลือของผู้รับการทดลองใน สภาพการณ์ทาง ฯ	29